

Tilslutning til de anerkendte Skoler er meget betinget, og jeg har megen Betænkelse ved dem i det hele taget, saa der maa ske betydelige Ændringer, dersom jeg for mit Vedkommende skal gaa ind paa Bestemmelserne i §§ 12 og 13.

Der er en lille Bestemmelse, som jo iøvrigt ikke har stor Betydning, men jeg ser ikke, hvorfor den skal være der; det er den Bestemmelse, at Navigationsdirektøren skal undertegne Eksamensdokumentet. Det er noget, man heller ikke har ved andre Anstalter. Ja, jeg skal dog gøre den Undtagelse, at Eksamenstkommisionerne for Skolelærereksamenene lade Direktøren undertegne Dokumentet, men det er ogsaa noget andet, thi der indstilles ikke fra de enkelte Skoler. Ellers er det alle Vegne Forstanderen, der undertegner Eksamensdokumentet. Det er imidlertid en ren Formalitet, som jeg ikke lægger videre Vægt paa.

Dernæst er der Bestemmelsen i § 15 om Pensionsret for Forstandere og Lærere. Ja, det er meget muligt, at vi ville komme til at give Pensionsret ogsaa til Lærerne ved de private Skoler. Jeg skal hverken udtale mig for eller imod, men jeg vil dog sige, at det forekommer mig, at her gaar det, at Styrmandskolerne ere Statens Katedagge, næsten over alle Grænser. Fra andre Skoler, baade Reals- og Latinskoler — jeg mener de ikke officielle Skoler — er der mange Gange hørt Ønske om, at Lærerne skulde have Pension, men naar man skulde give Lærerne ved private Skoler Pension, hvorfor skulde man saa ikke tage Højskolerne med, de kunde gjerne have Øst til, at deres Lærere skulde saa Pension, og hvorfor skulde man saa ikke tage Landbrugsskolerne med. Jeg forstaaer ikke, hvorfor vi her nu skulle staa fast, at der skulde gives Pension for en enkelt Art Lærere, for en enkelt Lærerkreds, thi det bliver jo kun en enkelt Lærerkreds. Jeg vil ikke ubetinget udtale mig imod, at der gives Pensionsret, men lad os give denne Ret til Privatskoler i det hele, lad os i den Henseende stille dem lige og ikke her ved en enkelt speciel Lov for en saa speciel Næringsvej afgøre dette Spørgsmaal. Den ærede Minister maa iøvrigt være forbisjet om, at det vil drage Konsekvenser efter sig, hvis man her vil stille en enkelt Næringsgren saa begunstiget og tilstaa en saa ubetinget Pensionsret, som der her er Tale om, uden at der ogsaa fra Skolernes Side bringes noget Offer. Det kan være meget behageligt for de privilegerede Skoler, men der er efter min Mening ingen Grund til her at give en saadan Begunstigelse. Man maa vele Sol og Bland nogenlunde lige og ikke afgøre et

saa almindeligt Princip ved en saa speciel Lov som denne. Altsaa denne Bestemmelse tror jeg rigtignok maa gaa ud. Dermed vil jeg ikke sige, at den ikke kan komme siden, men saa maa det ske efter en almindelig Overvejelse af Pensionsretten for de private Skolers Lærere overhovedet. — Med disse Bemærkninger skal jeg ogsaa anbefale Lovforslaget, med hvilket jeg i mange Stykker i Grundtrækkene kan være enig, men der maa rigtignok ske væsentlige Ændringer deri, thi ellers komme vi altfor langt bort fra den bestaaende Ordning, der har vist sig praktisk og god, som de ærede foregaaende Talere have udtalt, og hvori jeg er enig med dem.

Marineministeren (Kavn): Jeg skal tillade mig nogle Bemærkninger til, hvad der er fremført af forskellige ærede Talere; i det hele kan jeg jo være velfornojet med de Udtalelser, der ere fremkomne. Der er et Hovedpunkt, som jeg har overvejet meget nøje, og det er Spørgsmaalet om, hvor vidt man skulde gaa over til Statskoler eller ikke. Jeg er kommen til det Resultat, at man ikke bør gøre det. Det glæder mig derfor, at jeg i den Henseende har faaet Tilslutning fra alle de ærede Medlemmer, der have taget Ordet i Dag. Nu vil jeg i øvrigt sige, at medens det forekommer mig, at det var at gøre et unødvendig stort Skridt, en unødvendig stor Forandring fra det nuværende at gaa over til Statskoler, navnlig at gaa over til een Statskole, saa undrer det mig dog, at den sidste Taler mener, at man i Grunden slet intet Skridt skulde gøre, at man skulde lade det nuværende blive usforandret. (Th. Nielsen: Det jagde jeg dog ikke!) Jo, med Hensyn til Skolerne opfattede jeg det ærede Medlem saaledes. Det er i Virkeligheden, tror jeg dog, temmelig anerkendt, at ihvovæl der er overordentlig meget godt i det nuværende, saa er det nok ønskeligt at foretage Forandring paa Grund af den for store Konkurrence, der er blandt Skolerne. Medens den nedsatte Kommission Betænkning ganske vist paa et Sted roser den nuværende Tilstand, ere dens Udtalelser dog paa et andet Sted rigtignok alt andet end rosende, idet den taler om „stataandet Eksamenslæsning“ o. s. v., men at Konkurrencen virkelig er for stor, og at der er unødvendig mange Navigationskoler, tror jeg nok, man kan sige. Derfor forekommer det mig, at man maa søge en Forandring, og jeg er bleven staaende ved, at man skulde give nogle Skoler en Begunstigelse. Dette er jo dog ikke saaledes at forstaa, at der ikke kan ske Undervisning